

22/93

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření a dodržování rozpočtových opatření kapitoly Ministerstva hospodářství

Předmětná kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti NKÚ na II. pololetí 1993 pod číslem 22/93. Kontrolu provedli pracovníci Odboru hospodářské politiky NKÚ v době od 11. ledna do 25. února 1994 na Ministerstvu hospodářství (dále jen MH) a v jím řízené rozpočtové organizaci INKA Praha.

Cílem kontroly bylo ověřit účelnost a hospodárnost vynakládaných prostředků rozpočtové kapitoly MH.

MH a rozpočtová organizace INKA Praha námítky proti kontrolnímu protokolu nepodaly.

K o l e g i u m Ú ř a d u na svém zasedání dne 18. 4. 1994

s c h v á l i l o svým usnesením č. 3/VIII/94 kontrolní závěr v tomto znění:

A. MH porušilo:

1. § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací. V něm je stanoveno mimo jiné, že organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků.
2. § 3 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky). V něm je stanoveno mimo jiné, že státní rozpočet republiky zahrnuje očekávané příjmy, jakož i výdaje na zabezpečení úkolů a krytí potřeb České republiky v daném rozpočtovém roce.
3. § 2 písm. b) zákona FS č. 195/1991 Sb., o odstupném poskytování při skončení pracovního poměru. V něm je stanoveno, že tento zákon se nevztahuje na pracovníky, u nichž při organizačních změnách nebo racionalizačních opatřeních dochází k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů na jinou organizaci.
4. § 2 odst. 3 nařízení vlády ČR č. 253/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy, některých dalších orgánů a obcí, ve znění pozdějších předpisů. V něm je stanoveno mimo jiné, že zaměstnanec se zařadí do jednoho z deseti platových stupňů v závislosti na délce praxe započtené zaměstnavatelem.

B. Rozpočtová organizace INKA Praha porušila:

1. § 4 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. V něm je stanoveno mimo jiné, že rozpočtová organizace veškeré dosažené rozpočtové příjmy v rámci svého hospodaření soustřeďuje na příslušném příjmovém rozpočtovém účtě a uhrazuje všechny rozpočtové výdaje jen z příslušných výdajových rozpočtových účtů zřízených u banky nebo spořitelny. Soustřeďovat příjmy na jiných účtech a uhrazovat výdaje z jiných účtů může rozpočtová organizace jen v případech stanovených touto vyhláškou nebo se souhlasem MF ČR.
2. § 11 odst. 1 zákona ČNR č. 576/1990 Sb. V něm je stanoveno mimo jiné, že rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce.
3. § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. V něm je stanoveno mimo jiné, že organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby efektivně využívala rozpočtových prostředků.

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 1

Obecně závazné právní předpisy o hospodaření s rozpočtovými prostředky jsou na MH rozpracovány interní směrnice o hospodaření s rozpočtovými prostředky, č. j. 517093/92-71 ze dne 20. 3. 1992 (dále jen "směrnice"). Ministerstvo hospodářství s prostředky státního rozpočtu podle svého podrobného (položkového) rozpočtu, vypracovaného na základě návrhů jednotlivých odborných útvarů (správců rozpočtových položek) a rozpočtových a příspěvkových organizací v jeho působnosti.

Dne 21. 1. 1993 projednala porada vedení ministerstva návrh rozpočtu MH na rok 1993. Některé řádně nezodůvodněné požadavky na externí spolupráci v celkové částce 31,4 mil. Kč byly zařazeny do rezervy, tzv. zásobníku úkolů s tím, že finanční částky v této rezervě mohou být po řádném zdůvodnění uvolněny pro příslušný útvar nebo využity podle nových návrhů. Z uvedených 31,4 mil. Kč nevyužilo MH 14 mil. Kč. Tyto rozpočtové prostředky vedle dalších zahrnulo v prosinci 1993 do materiálu "Návrh na využití úspory rozpočtových prostředků z kapitoly MH ČR v roce 1993" pro schůzi vlády ČR jako "úsporu vzniklou v důsledku realizace zpřísněných opatření při zadávání úkolů a výběrových řízení ve vztahu k řešitelům". V tomto materiálu ministerstvo navrhlo a vláda ČR usnesením č. 728 ze

dne 22. 12. 1993 schválila použít úspory rozpočtových prostředků z kapitoly MH ve výši 108 mil. Kč na podporu malého a středního podnikání prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky.

Příčina nevyužití rozpočtových prostředků v rámci kapitoly MH ve výši 14 mil. Kč spočívala v tom, že správci rozpočtových položek při sestavování návrhů nedodrželi články 3 a 4 směrnice. V nich je stanoveno mimo jiné, že správci rozpočtových položek jsou povinni zařazovat do rozpočtu výdaje jen v částkách nezbytně potřebných k účelnému a hospodárnému plnění úkolů a zpracovávat rozpočtové podklady zdůvodněné potřebou svých útvarů s ohledem na nejvyšší hospodárnost a účelnost.

Neplnění této povinnosti bylo zjištěno i u některých, poradou vedení schválených návrhů. Např.:

Odbor státního informačního systému předložil návrh na řešení šestnácti úkolů formou smluv o dílo v celkové částce 5 738 tis. Kč. Z nich porada vedení dva úkoly v celkové částce 1 300 tis. Kč neschválila (byly však zařazeny do zásobníku, v r. 1993 nebyly řešeny). Ze zbývajících čtrnácti úkolů s rozpočtovanou finanční částkou 4 438 tis. Kč byly dva úkoly zrušeny (částka 160 tis. Kč). Úkol "Využití elektronické pošty ve státních orgánech ČR" (částka 362 tis. Kč), za jehož řešení bylo zapláceno 289 tis. Kč, nebyl dokončen. Tento úkol řešila na základě smlouvy o dílo s. r. o. ISDM. Vzhledem k tomu, že společnost nezajistila provoz systému, MH od smlouvy dne 10. 12. 1993 odstoupilo.

Oddělení ochrany předložilo návrh na řešení úkolu "Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků" (částka 600 tis. Kč), řešitel s. r. o. Konte. Cílem řešení bylo vypracovat vzorový seznam pracovišť, pracovních činností a povolání pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků v rezortu MH tak, aby byla splněna usnesení Předsednictva vlády ČR č. 135 ze dne 26. 6. 1980 a č. 148 ze dne 3. 6. 1981 o zabezpečení pracujících těmito prostředky. Úkol byl schválen, v průběhu 1. pololetí však byl zrušen jako neúčelný.

Odbor veřejného investování předložil návrhy na řešení sedmi úkolů formou smluv o dílo v celkové částce 480 tis. Kč, z nichž jeden úkol v částce 70 tis. Kč porada vedení neschválila (byl zařazen do zásobníku, v r. 1993 nebyl řešen). Ze zbývajících šesti úkolů byly tři v průběhu 1. pololetí 1993 zrušeny a nahrazeny třemi novými, u jednoho byla snížena rozpočtovaná částka. K 31. 12. 1993 bylo vyčerpáno pouze 67 943 Kč.

K bodu A 2

Podle čl. 3 bod 2 směrnice zařazuje MH do návrhu svého rozpočtu všechny v rozpočtovém roce předpokládané příjmy a výdaje, které má v příslušném roce uskutečnit.

V komentáři k návrhu rozpočtu MH je uvedeno, že návrh zahrnuje mimo jiné i příjmy z činnosti rozpočtové organizace INKA Praha. Ve skutečnosti je však MH do návrhu nezahrnulo a organizaci INKA Praha žádné příjmy pro rok 1993 nerozepsalo.

Podle informace, kterou MH dne 8. 12. 1992 zaslalo MF ČR, činily očekávané příjmy této organizace nejméně 53 mil. Kč. Skutečné příjmy činily 22, 7 mil. Kč.

V návrhu rozpočtu kapitoly, který byl schválen ve státním rozpočtu na rok 1993, byly uvedeny nižší příjmy než předpokládané.

K bodu A 3

Bývalé MHPR ČR zrušilo dnem 31. 7. 1992 dvanáct příspěvkových organizací a ke dni 1. 8. 1992 zřídilo rozpočtovou organizaci INKA Praha za účelem jejich likvidace. Podle ustanovení § 31 odst. 4 zákona ČNR č. 576/1990 Sb. přešla práva a závazky zrušených příspěvkových organizací dnem zániku na zřizovatele. Šedesát dva pracovníci zrušených příspěvkových organizací, u kterých došlo k rozvázání pracovního poměru výpovědí danou organizací z důvodů uvedených v § 46 zákoníku práce, uzavřeli pracovní smlouvu s nově zřízenou rozpočtovou organizací INKA Praha. Bylo jim vyplaceno odstupné v celkové výši 2 077 101 Kč.

Dne 13. 7. 1993 vydal ministr hospodářství rozhodnutí č. 65, o doplnění zřizovací listiny a statutu rozpočtové organizace INKA Praha. V něm stanovil, že veškerá práva a povinnosti zrušených příspěvkových organizací, včetně práv a povinností v pracovněprávních vztazích a ve vztazích při vypořádání restitučních nároků, přecházejí v plném rozsahu ke dni 1. 8. 1992 na rozpočtovou organizaci INKA Praha.

Odstupné tak bylo ve výši 2 077 101 Kč vyplaceno neoprávněně.

K bodu A 4

Z třiceti pěti namátkově vybraných pracovníků aparátu MH bylo u jednoho pracovníka zjištěno nesprávné zařazení do platového stupně. Pracovník, který podle délky započtené praxe 24 roků a 1 měsíc měl být zařazen do 9. stupně příslušné platové třídy (24 až 27 roků), byl od 1. 12. 1993 zařazen do 10. stupně příslušné platové třídy.

K bodům B 1 a B 2

Ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj ČR rozhodnutím č. 43 ze dne 24. 3. 1992 zrušil ke dni 31. 7. 1992 dvanáct příspěvkových organizací a uložil ředitelům těchto organizací ukončit likvidaci k 31. 7. 1992. Rozhodnutím č. 296 ze dne 27. 7. 1992 zřídil ke dni 1. 8. 1992 na dobu neurčitou rozpočtovou organizaci INKA Praha za účelem likvidace uvedených příspěvkových organizací. V době kontroly nebyla likvidace ukončena.

MHPR ČR stanovilo, že v případě zrušené organizace Krajský investorský ústav (dále jen KIÚ) Ostrava bude likvidaci zajišťovat na zakázku s. r. o. Stavoinvesta Frýdek-Místek na základě mandátní smlouvy. V souvislosti s tím bylo stanoveno, že k 31. 7. 1992 bude zablokován běžný účet zrušené KIÚ Ostrava a zůstatek na tomto účtu bude převeden na příjmový účet nově zřízené rozpočtové organizace INKA Praha. Podle mandátní smlouvy měla Stavoinvesta Frýdek-Místek (mandatář) veškeré výdaje spojené s likvidací hradit z účtu INKY Praha (mandant) č. 65 436 - 761, vedeného u Komerční banky Ostrava, a veškeré příjmy z likvidace převádět na příjmový účet mandanta. Účet č. 65 436 - 761 však nebyl výdajovým účtem mandanta, ale běžným účtem zrušené KIÚ Ostrava, který měl být k 31. 7. 1992 zablokován a jeho zůstatek (2 068 205, 28 Kč) převeden na příjmový účet mandanta. Toto však nebylo provedeno a mandatář z účtu hradil výdaje a zároveň na něm soustřeďoval příjmy. Ze zůstatku na běžném účtu ke dni 24. 11. 1992 ve výši 11 314 071, 06 Kč odvedl mandatář na příjmový účet mandanta 9 568 205, 28 Kč. Neodvedený zůstatek v částce 1 775 110, 78 Kč se dále zvýšil a konečný zůstatek k 31. 12. 1992 činil 3 932 317, 85 Kč. Tuto částku mandatář na příjmový účet mandanta neodvedl a nebyla ani odvedena do státního rozpočtu. Obdobně v r. 1993 mandatář z běžného účtu zrušené KIÚ

Ostrava hradil výdaje a soustřeďoval na něm příjmy z likvidace, z nichž část odvedl v průběhu roku na příjmový účet mandanta. Konečný zůstatek tohoto účtu k 31. 12. 1993 ve výši 1 004 613, 75 Kč mandatář na příjmový účet mandanta neodvedl a tato částka nebyla odvedena do státního rozpočtu.

Dne 1. 8. 1992 uzavřela INKA Praha mandátní smlouvu se s. r. o. ISSO Pardubice za účelem vypořádání práv a závazků zrušené příspěvkové organizace Investing Pardubice. Společnost za období od 1. 8. 1992 do 31. 12. 1993 vyúčtovala vícenáklady spojené s likvidací ve výši 47 759, 71 Kč. INKA Praha tyto výdaje nehradila ze svého výdajového účtu, ale společnost o ně snížila částku příjmů z likvidace, odvedenou za uvedené období na příjmový účet INKY Praha.

K bodu B 3

V květnu 1993 INKA Praha požádala MH o zvýšení limitu neinvestičních výdajů o 25 mil. Kč, které MF rozpočtovým opatřením ze dne 7. 7. 1993 povolilo. Ve skutečnosti INKA Praha z částky 25 mil. Kč poskytnuté ze státního rozpočtu nad rámec závazného ukazatele neinvestičních výdajů kapitoly MH vyčerpala v r. 1993 pouze 10, 6 mil. Kč.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu Ing. Ladislav Zeman.